

2014-10-03 00:01 CEST

Assisterad befruktning för ensamstående kvinnor

Korttext Rädda Barnens yttrande över delbetänkandet "Assisterad befruktning för ensamstående kvinnor", SOU 2014:29

Rädda Barnen ser frågan om assisterad befruktning som en fråga som i första hand handlar om vuxna. De synpunkter Rädda Barnen kan ha på hur barn kommer till handlar om hur barnen kan komma att få det efter att de fötts – inte själva befruktningen som sådan. Rädda Barnens ser positivt på möjligheten för ensamstående kvinnor att få assisterad befruktning i Sverige – eftersom det ökar möjligheten att stärka barnperspektivet genom svensk lagstiftning. Barn som tillkommer med hjälp av assisterad befruktning har enligt svensk lag rätt att som vuxen få veta vem som är donator. Att svenska ensamstående kvinnor söker sig till länder där den rätten saknas för att få assistans med befruktning, är enligt vår uppfattning sämre ur ett barnperspektiv, och står sämre i samklang med Barnkonventionens artikel 7, som säger att "barnet (...) så långt det är möjligt, (skall ha) rätt att få vetskap om sina föräldrar och bli omvårdad av dem".

Rädda Barnen föreslår att de kvinnor som erbjuds assisterad befruktning får information om Barnkonventionens artikel 7, men också allmän information om vilken betydelse det kan ha för en ung människas utveckling att känna till sitt ursprung. Syftet med informationen skulle vara att de barn som kommer till genom assisterad befruktning i så hög grad som möjligt får vetskap om sina biologiska föräldrar. Rädda Barnen föreslår att utredningen undersöker om det skulle vara möjligt att ålägga föräldrar att informera barnet att det tillkommit genom assisterad befruktning.

Rädda Barnen instämmer i utredningens bedömning att ett barn normalt ska ha rätt till två föräldrar och garanteras två rättsliga föräldrar redan från födseln. Det är den ståndpunkt som ligger närmast innebörden i artikel 7 i Barnkonventionen. Assisterad befruktning av ensamstående blir ett undantag

från grundregeln.

Enligt Rädda Barnen vore det angeläget att också se över det mångfald av möjligheter till föräldraskap som redan finns, och ställa frågan om det går att bättre än idag säkerställa att vuxna som kan och vill ta på sig föräldraansvar för barn ska kunna göra det, om det bedöms vara för barnets bästa. Idag finns ingen möjlighet att dela föräldraskap om någon av de vuxna saknar biologisk koppling till barnet, om de inte vill gifta sig. En mer flexibel reglering skulle kunna göra det möjligt för fler barn att växa upp med två föräldrar. Rädda Barnen uppmanar utredningen att om möjligt lämna förslag kring detta i slutbetänkandet.

Rädda Barnen vill också att det tydligt ska framgå av lagen att den särskilda prövningen som görs inför assisterade befruktningar för ensamstående kvinnors del ska göras utifrån ett barnperspektiv och sätta barnets bästa i främsta rummet, och att prövningen ska vara lika i hela landet. Rädda Barnen anser också att det bör införas en formulering i lagen om att personer med yrkeskompetens att göra psykosociala utredningar, med särskild kunskap om barns uppväxtvillkor och föräldraskap, ska delta i prövningen. En avvägning behöver dock göras så att inte prövningen blir så komplicerad att de kvinnor som önskar genomgå behandlingen istället vänder sig utomlands, och på så vis undandrar det blivande barnet möjlighet att som vuxen få veta vem spermiedonatören var.

Rädda Barnen delar utredningens bedömning att det inte bör införas någon föreskrift som gör det möjligt för spermiegivaren att begränsa sitt samtycke till att bara gälla par. En sådan föreskrift skulle ge signaler till samhället att ensamstående föräldrar med rätt kan betraktas som sämre än andra – vilket i en förlängning skulle kunna drabba barn.

Utredningen har även sett över frågan om så kallad faderskapspresumtion, den regel som säger att mannen i ett gift tvåkönat par ska anses vara far till det barn som fötts efter giftermålet. Utredningen har här gjort bedömningen att det inte behövs något undantag från faderskapspresumtionen för kvinnor som genomgått assisterad befruktning och sedan gift sig före barnets nedkomst. Rädda Barnen anser att det, sett ur ett barnperspektiv, finns starka skäl att införa en särreglering, även om det, som utredningen påpekar, i praktiken sannolikt kommer att handla om väldigt få fall. Utredningen förklarar hur den äkta mannen, som med bibehållen lagstiftning genom giftermålet blivit förklarad som fader kan häva faderskapet. Det kan, skriver utredningen, i vissa fall få negativa konsekvenser för barnet och dess relation

till vuxna personer i dess närhet. Rädda Barnen instämmer till fullo i detta och anser det var ett tungt vägande skäl för att ett undantag i dessa fall behövs. Rädda Barnen vill påminna om Barnkonventionens artikel 7, som säger att "barnet (...) så långt det är möjligt, (skall ha) rätt att få vetskap om sina föräldrar och bli omvårdad av dem".

Rädda Barnen delar utredningens bedömning om att det inte behövs någon ändring i socialförsöringsbalken. En konsekvens av detta blir att en ensamstående kvinna som får barn genom assisterad befruktning får möjlighet till underhållsstöd för barnet, vilket är rimligt med tanke på barnets bästa.

Rädda Barnen delar utredningens bedömning att det är viktigt att bedriva forskning på området, särskilt när det gäller konsekvenserna för barn.

Läs [hela remissvaret](#).

[Rädda Barnen](#) är en politiskt och religiöst obunden folkrörelse med verksamhet både i Sverige och internationellt. Med Barnkonventionen som grund arbetar vi för att barn ska få det bättre och för att barns rättigheter ska respekteras.

Följ oss på:

[Twitter](#)

[Facebook](#)

Kontaktpersoner

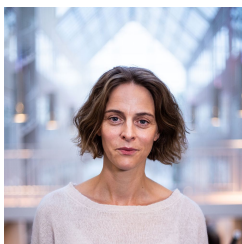
Rädda Barnens pressjour

Presskontakt

Tillgänglig för journalister mellan klockan 08.00 och 20.00.

press@rb.se

08-698 90 90

Anne Thorngren

Presskontakt

Pressekreterare

Svenska frågor

anne.thorngren@rb.se

0723-57 67 56

Åsa Runström Awad

Presskontakt

Pressekreterare

Internationella frågor

asa.runstrom.awad@rb.se

0733-55 34 33